

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
JOSEPH S. REFALO**

Seduta tal-21 ta' Ottubru, 2003

Talba Numru. 1854/2002

Kontrollur tad-Dwana

vs

**Philip Agius & Sons Limited, Melita Cable plc, u
b'digriet tat-8 ta' Jannar, 2003, giet kjamata in kawza
Maltacom plc**

It-Tribunal,

Ra l-avviz fl-ismijiet premessi prezentat fit-2 ta' Awissu, 2002 fejn intalab il-hlas ta' sitt mija u disgha u disghin lira Maltija u erbgha u tmenin centezmu (Lm699.84) u fejn intqal:

Illi fis-26 t'Ottubru, 1999, kien qed isir xoghol ta' thaffir f'Lascharis Wharf, Valletta, mill-kuntrattur konvenut Philip Agius & Sons Limited, li kien imqabbad biex jaghmel dan ix-xoghol mill-konvenut l-iehor Melita Cable plc;

Illi waqt dan ix-xoghol, il-kuntrattur konvenut laqat u ghamel hsara liz-zewg fibre optic cables li jservu lis-sistema tal-computer tad-Dipartiment tad-Dwana;

Illi minhabba din il-hsara, kellha ssir hidma urgenti ta' tiswija minn ufficjali tal-MITTS u minn ufficjali impjegati ta' l-attur fil-lejl tas-26 t'Ottubru, 1999 u l-ghada s-27 t'Ottubru, 1999, liema servizz u hidma ammontaw ghal sitt mija disgha u disghin lira Maltin u erbgha u tmenin centezmu (Lm699.84);

Illi l-konvenuti gew interpellati diversi drabi sabiex jirrifondu l-ispejjez tal-hsarat li saru, izda sal-lum huma baqghu inadempjenti;

Ghaldaqstant il-konvenuti jew min minnhom ghandhom ikunu dikjarati responsabbli ghall-hsarat li saru lill-attur, u jkunu ordnati jirrifondu lill-attur s-somma ta' sitt mija u disgha u disghin lira Maltija u erbgha u tmenin centezmu (Lm699.84) jew somma ohra rapprezentanti danni likwidati mit-Tribunal rizultanti minn din il-hsara hawn fuq imsemmija;

Bl-ispejjez tal-prezenti u ta' l-ittra ufficjali tas-6 t'Awissu, 2001, kontra l-konvenuti jew min minnhom li huma ngunti ghas-subizzjoni.

Ra r-risposta tas-socjeta` konvenuta Melita Cable plc, prezentata fil-21 t'Awissu, 2002, fejn intqal:

Illi s-socjeta` konvenuta, Melita Cable plc, mhix responsabbli ghal hsarat u ghad-danni sofferti mill-attur stante illi hija la qatt ma ghamlet xogholijiet ta' skavazzjoni u wisq anqas ma laqtet jew ghamlet hsarat fuq cables ta' l-atturi;

Illi s-socjeta` konvenuta, ghaldaqstant, mhix illegittimu kontradittur;

Illi jsegwi li t-talbiet attrici, almenu fil-konfront tas-socjeta` mittenti, huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra l-istess attur u bl-ispejjez ta' l-ittra ufficjali datata 22 t'Awissu, 2001.

Ra r-risposta tas-socjeta` konvenuta Philip Agius & Sons Limited prezentata fit-3 ta' Settembru, 2002, fejn intqal:

i. Illi t-talba attrici kif dedotta kontra s-socjeta` Philip Agius & Sons Limited ghandha tkun michuda

stante li la hi u lanqas l-impjegati taghha ma kienu responsabbli jew kienu jahtu ghall-hsara fil-cables in kwistjoni;

ii. Ghalhekk is-socjeta` Philip Agius & Sons Limited jew l-impjegati taghha mhumiex responsabbli ghad-danni reklamati mill-attur u lanqas hemm lok ghall-kundanna taghha ghall-hlas ta' danni favur l-attur;

iii. Fi kwalunkwe kaz u bla pregudizzju ghall-premess, l-attur ghandu jgib il-prova tad-danni;

iv. Salvi eccezzjonijiet ohra permessi mill-Ligi u bl-ispejjez kontra l-attur.

Ra r-risposta tas-socjeta` kjamata in kawza Maltacom plc prezentata fis-17 ta' Frar, 2003, fejn intqal:

i. Illi in linea preliminary l-azzjoni odjerna hija preskritta skond il-Ligi u dana a bazi ta' l-Artikolu 2154 (Kap.16) u l-Artikolu 688(e) Kap.9, u ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess socjeta` attrici;

ii. Illi sussidjarjament u minghajr pregudizzju ghall-premess, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi s-socjeta` Maltacom plc mhix responsabbli ghal hsarat u ghad-danni allegatament sofferti mill-attur, stante illi hija qatt ma ghamlet xogholijiet ta' skavazzjoni u wisq anqas ma laqtet jew ghamlet hsarat fuq cables appartenenti lill-attur;

Illi s-socjeta` Maltacom plc mhijiex il-legittimu kontradittur, ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess socjeta` attrici;

iii. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Ra d-digriet tad-29 ta' Novembru, 2002, li bih giet ordnata l-allegazzjoni ta' l-atti tal-kawza fl-ismijiet Maltacom plc vs Philip Agius & Sons Ltd, Citaz. Nru. 1370/00AJM, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-2 t'Ottubru, 2000.

Ikkunsidra:

1. Illi t-Tribunal ghadha ghad-decizjoni fuq l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata. Din id-decizjoni qed tigi limitata ghal dik l-eccezzjoni biss.

2. Jibda biex jinghad illi s-socjeta` kjamata in kawza Maltacom plc eccepjet li l-azzjoni hija preskritta a tenur ta' l-Artikolu 2154 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta li jiddisponi kif ser jinghad:

“(1) Dwar il-preskrizzjoni ta' l-azzjoni civili ghall-hlas ta' hsarat ikkagunati b'reat, ghandhom jitharsu r-regoli li hemm fil-Kodici Kriminali ghall-preskrizzjoni ta' l-azzjoni kriminali.”

Fil-fatt saret referenza ghall-Artikolu 688(e) tal-Kap.9 li jiddisponi li l-azzjoni kriminali taqa' bi preskrizzjoni: “bl-gheluq ta' sentejn ghad-delitti suggetti ghall-piena ta' prigunerija ghal zmien ta' anqas minn sena, jew tal-multa jew ghall-pieni tal-kontravvenzjonijiet.”

3. Inoltre saret referenza u gie allegat il-process tal-kawza fl-ismijiet “Maltacom plc vs Philip Agius & Sons Ltd”, Citaz. Nru. 1370/00AJM, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-2 t'Ottubru, 2000. F'dik il-kawza il-Qorti fost affarijiet ohra ddecidiet hekk:

“Illi fl-ahharnett ir-referenza li saret mis-socjeta` attrici ghal dak li qal l-konvenut wara l-incident kif riportat fl-Overseers Report u cioe` li “the damage was caused accidentally” ma tista' tittiehed bhala ammissjoni ta' responsabilita` da parte tal-konvenut billi certament din il-hsara grat b'accident. Kieku kien altrimenti kien ikun il-kaz li jittiehdu proceduri kriminali kontra l-konvenut fuq reat.”

4. Apparti dak li qalet il-Qorti f'dik id-decizjoni, ghandu jigi rilevat dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata illi:

“Biex japplika l-Art.2259(1) tal-Kodici Civili (illum 2154(1) Kap.16) jehtieg li d-danni rreklamati jkunu gew ikkagonati b'reat. Inoltre, jehtieg li wiehed jara t-termini tac-citazzjoni....” (Antoinette Farrugia pro et noe vs Sammy Meilaq noe et. Dec 13.05.1994 – Appell Kummercjali – Vol.LXXVIII-II-74).

Inoltre kif rilevat mill-Qorti fl-imsemmija sentenza, u kif dejjem ritenut, f'kawzi simili:

“irid jigi stabbilit xi kwalita` ta' danni huma inkwantu hemm zewg kwalita` ta' danni kif inhuwa maghruf –

dawk li huma danni kontrattwali u dawk li huma estrakontrattwali hekk imsejihin danni aquiliani – u l-preskrizzjoni applikabbli ghaz-zewg kwalita` ta' azzjonijiet huma differenti. Dawk ta' l-ewwel huma milqutin bil-preskrizzjoni kkontemplata fl-artikolu 2156(f), waqt li l-ohra hija preskritta skond l-Artikolu 2153.....”

lkompli jinghad hekk:

“Id-distinzjoni bejn iz-zewg kwalitajiet ta' danni li jistghu jigu sofferti hija abbraccjata wkoll f'din iccitata sentenza, (referibbilment ghall-Vol.XXXVIII-I-295 in J. Busuttil vs J. Schembri 19-02-1954) u qieghda f'dan il-kriterju: jekk il-fatti kolpuzi li kkawzaw id-dannu kinux jew le kjarment indipendenti mill-kuntratt, u jekk ir-risposta hija fin-negattiv, allura d-danni huma ta' natura kontrattwali.” (Antoinette Farrugia pro et noe vs Sammy Meilaq noe et. Dec 13.05.1994 – Appell Kummercjali – Vol.LXXVIII-II-74).

5. Issa apparti dak li gja rilevat, ma hemmx dubbju li f'dan il-kaz id-danni kienu kontrattwali, u kif ntqal fl-imsemmija sentenza “Farrugia vs Meilaq” dana huwa hekk ukoll ghax “kumpanija, bhala tali ma tistax tirrispondi ghall-imputazzjoni ta' delitt.”

6. Fil-kaz in ezami ghalhekk ma jirrizultax li kien hemm danni kawzati b'reat, u konsegwentement ma tistax tigi akkolta l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata. It-Tribunal ma jistax ma jirrilevax li, fid-dawl tas-sentenza moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili, il-partijiet qeghdin f'posizzjoni li jiggwidaw ruhhom ahjar dwar l-andament futur tal-kawza.

Ghaldaqstant it-Tribunal qed jichad l-eccezzjoni sollevata mis-socjeta` kjamata in kawza Maltacom plc li l-azzjoni hija preskritta ai termini ta' l-Artikolu 2154 tal-Kap.16 u l-Art.688(e) tal-Kap.9, u jordna l-prosegwiment fil-meritu.

Spejjez ta' dina d-decizjoni ghandhom jigu sopportati mis-socjeta` kjamata in kawza Maltacom plc..

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----